

JEAN DANIEL

“

El periodisme no desapareixerà mai”

PER ÀLEX VICENTE

Acaba de fer 89 anys, però Jean Daniel segueix al peu del canó. No ha perdut ni el caràcter ni l'energia, ni tampoc una capacitat analítica fora del comú. Continua publicant cada dijous una influent editorial a *Le Nouvel Observateur*, el setmanari que va fundar fa més de quaranta anys, convertit en mitjà de referència d'un periodisme reflexiu, compromès i humanista que sempre ha defensat contra les modes passatgeres i la tendència general a la superficialitat. Nascut en una modesta família de jueus algerians, aquest deixeble d'Albert Camus és un referent intel·lectual imprescindible per a la França d'avui i una mena d'oracle per a la professió. Amb la serenitat que dona l'experiència, considera que el periodisme no desapareixerà mai, per moltes transformacions que l'amenacin. En els últims temps, els guardons i condecoracions s'encadenen per reconèixer la innegable influència que ha tingut en el periodisme de l'últim segle. Daniel és Cavaller de la Legió d'Honor francesa, doctor honoris causa per la Universitat d'Alger i premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats.

Lea Crespi

Acaba de cumplir 89 años, pero Jean Daniel sigue al pie del cañón. No ha perdido ni el carácter ni la energía, ni tampoco una capacidad analítica fuera de lo común. Sigue publicando cada jueves un influyente editorial en *Le Nouvel Observateur*, el semanario que fundó hace más de cuarenta años, convertido en medio de referencia de un periodismo reflexivo, comprometido y humanista que siempre ha defendido contra las modas pasajeras y la tendencia general a la superficialidad. Nacido en una modesta familia de judíos argelinos, este discípulo de Albert Camus es un referente intelectual imprescindible para la Francia de hoy y una especie de oráculo para la profesión. Con la serenidad que otorga la experiencia, considera que el periodismo no desaparecerá nunca, por más transformaciones que lo amenacen. En los últimos tiempos, los galardones y condecoraciones se encadenan para reconocer su innegable influencia en el periodismo del último siglo. Daniel es Caballero de la Legión de Honor francesa, doctor honoris causa por la Universidad de Argel y premio Príncipe de Asturias de Comunicación y Humanidades.

He has just turned 89, but Jean Daniel shows no signs of flagging. He has lost none of his personality or energy, or exceptional analytical powers, and continues to write his Thursday editorial for *Le Nouvel Observateur*. He founded the weekly news magazine more than 40 years ago and since then it has set the benchmark for a thoughtful, committed and humanistic journalism which he has always defended against passing trends and widespread superficial tendencies. Born into a modest family of Algerian Jews, this disciple of Albert Camus is one of the key intellectual figures in France today and something of an oracle for the profession. With the serenity born of experience, he considers that journalism will never disappear, no matter how many changes place it under threat. In recent years, Daniel has been showered with accolades and awards in recognition of his undeniable influence on the journalism of the past century. Daniel is a chevalier of the French Legion of Honour, he received an honorary degree from the University of Algiers and has been awarded the Prince of Asturias Prize for Communication and Humanities.

“EL PERIODISMO NO DESAPARECERÁ NUNCA” “JOURNALISM WILL NEVER DISAPPEAR”

Després de gairebé seixanta anys exercint el periodisme, quina definició en faria? Podria citar les paraules de Camus, que va dir que el periodista és “un historiador del dia a dia”, o bé la terrible definició que en feia André Gide: “Anomeno periodisme el que és important avui, però ja no ho serà demà”. Per a mi, el periodisme és un ofici que implica tenir tres talents: acumular informació, reflexionar-hi adequadament i saber transmetre-la. Per si fos poc, cal que fem tot aquest procés abans que els altres, amb aquesta obsessió per la velocitat que condiona tant la nostra feina. El periodisme implica batre rècords de forma permanent. Contràriament al que es creu avui, l’obstinació per ser el més ràpid sempre ha existit, fins i tot abans que aparegués la ràdio, la televisió, internet i els diaris gratuïts. Els periodistes sempre s’han batut contra el temps. **Però no creu que aquesta tendència s’ha pronunciat en els últims temps?** És cert que s’ha tornat una mica caricaturesc. Avui els pe-

riodistes no tenen dret al mínim recés i estan obligats a reaccionar de forma instantània. El resultat és que alguns esdevenen autèntics impostors: han de parlar d’assumptes que desconeixen, però aconsegueixen convèncer el lector gràcies a certes receptes de seducció, com ara el fet de saber expressar-se bé. Amb tot, no deixa de ser una impostura i una il·lusió.

En canvi, vostè sempre ha defensat que val més arribar segon amb un bon article que primer amb un escrit ràpid i superficial. El problema és que cada vegada resulta més difícil optar per aquest segon model, perquè els mateixos lectors volen ser informats de la forma més ràpida possible. Això ho condiona tot. De fet, el que més caracteritza la nostra època és la por al zàping. Ens fa por avorrir el lector. Temem que pensi que llegir-nos és una pèrdua de temps, fins al punt d’acabar-lo perdent. Aquesta por provoca i justifica tot el que

>>

Después de casi sesenta años ejerciendo el periodismo, ¿cómo lo definiría? Podría citar las palabras de Camus, que dijo que el periodista es “un historiador del día a día”, o bien la terrible definición que daba André Gide: “Denomino periodismo a lo que es importante hoy, pero ya no lo será mañana”. Para mí, el periodismo es un oficio que implica tener tres talentos: acumular información, reflexionar sobre ella adecuadamente y saber transmitirla. Por si fuese poco, es necesario que hagamos este proceso antes que los demás, con esa obsesión por la velocidad que condiciona tanto nuestro trabajo. El periodismo implica batir récords de forma permanente. Contrariamente a lo que se cree hoy en día, la obstinación por ser el más rápido siempre ha existido, incluso antes de la aparición de la radio, la televisión, internet y los periódicos gratuitos. Los periodistas siempre se han batido contra el tiempo.

Pero ¿no cree que esta tendencia se ha pronunciado en los últimos tiempos? Es cierto que se ha vuelto un poco caricaturesca. Hoy los periodistas no tienen derecho al mínimo receso y están obligados a reaccionar de forma instantánea. El resultado es que algunos se convierten en auténticos impostores: tienen que hablar de asuntos que desconocen, pero consiguen convencer al lector gracias a ciertas recetas de seducción, como el hecho de saber expresarse bien. Con todo, no deja de ser una impostura y una ilusión.

En cambio, usted siempre ha defendido que vale más llegar el segundo con un buen artículo que el primero con un escrito rápido y superficial. El problema es que cada vez resulta más difícil optar por este segundo modelo, porque los mismos lectores quieren ser informados de la forma más rápida posible. Esto lo condiciona todo. De hecho, lo que más caracteriza nuestra época es el miedo al *zapping*.

>>

After working as a journalist for almost 60 years, how would you define the profession? I could quote Camus, who said that the journalist was a “historian of the moment”, or André Gide’s awful definition: “I call journalism everything that will be less interesting tomorrow than today”. To me, journalism is a profession which requires three talents: to gather information, to give due consideration to this information and to know how to put it across. As if that weren’t enough, we have to carry out this process before other people, with the obsession for speed that is a determining factor of our job. Journalism means breaking records on a permanent basis. Contrary to what people think today, the dogged determination to be the fastest has always existed, even before the age of the radio, television, the Internet and free newspapers. Journalists have always fought against the clock.

But, don’t you think that this trend has become more marked in recent years? Well, it’s true that it has become a bit of a caricature. Today journalists don’t have the right to a moment’s respite and have to act straightaway. The result is that some of them become total impostors: they have to talk about subjects they know nothing about, but they manage to convince their readers by using a series of seductive formulas, such as being able to express themselves well. In spite of all this, they are still impostors peddling an illusion.

Nonetheless, you have always maintained that it’s better to come second with a good article rather than first with a superficial piece that has been written in a hurry. The problem is that it’s getting more and more difficult to opt for the former, because the readers themselves want to be informed as quickly as possible. This conditions everything. Anyway, channel-surfing is the thing that best sums up

>>

“Sóc deixeble de Montaigne, Rousseau i Gide, i tots tres entren en si mateixos per descobrir els altres”

estem veient avui. I, ahora, aquest problema tampoc és una novetat. François Mauriac ja deia que quan escrivim cal que “retinguem el lector agafant-lo per la solapa de la jaqueta”, per impedir que marxi. Hi ha pocs mitjans que escapin a aquest sentiment d’urgència. Només la ràdio se salva. Com a mínim a França, encara és possible parlar-hi, argumentar-hi, reflexionar-hi. Sovint em nego a aparèixer en programes televisius, però poques vegades dic que no a la ràdio. **Després de tants anys, no és fàcil perdre la passió per l’ofici?** No, perquè el periodisme és una feina realment apassionant. Hi ha persones que construeixen la història i d’altres que la pateixen. Entre aquests dos grups, trobem individus que ens la transmeten aportant el seu testimoni: els periodistes. És tota una funció. **Quan coneix un periodista jove, hi reconeix la mateixa passió?** M’agrada molt tenir contacte amb els joves. Sí, hi descobreixo la

Nos da miedo aburrir al lector. Tememos que piense que leernos es una pérdida de tiempo, hasta el punto de acabar perdiéndolo. Este miedo provoca y justifica todo lo que estamos viendo hoy en día. Y, a la vez, este problema tampoco es ninguna novedad. François Mauriac ya decía que cuando escribimos hace falta que “retengamos al lector cogiéndolo por la solapa de la chaqueta”, para impedir que se marche. Pocos medios se libran de este sentimiento de urgencia. Sólo la radio se salva. Como mínimo en Francia, en este medio aún es posible hablar, argumentar, reflexionar. A menudo me niego a aparecer en programas televisivos, pero pocas veces digo que no a la radio.

Después de tantos años, ¿no es fácil perder la pasión por el oficio? No, porque el periodismo es un trabajo realmente apasionante. Unas personas construyen la historia y otras la padecen. Entre estos dos

our era. We’re frightened of boring our readers. We’re afraid they’ll think that reading us is a waste of time, to such an extent that we end up losing them. This fear causes and explains what we are seeing today. At the same time, this problem is nothing new. François Mauriac said that when we write we have to “hold the reader’s attention by grabbing them by the lapels”, to stop them from leaving. There are few media immune from this sense of urgency. The only exception is the radio. At least in France, it’s still possible to talk, debate and reflect on the radio. I often refuse to appear on TV programmes, but I seldom say no to the radio.

After all these years, isn’t it easy to lose enthusiasm for the job? No, because journalism is a really fascinating job. There are people who create the story and others who have to endure it. Between these two groups, we find individuals who convey it through their

grupos, encontramos individuos que nos la transmiten aportando su testimonio: los periodistas. Es una auténtica función.

Cuando conoce a un periodista joven, ¿reconoce en él la misma pasión? Me gusta mucho tener contacto con los jóvenes. Sí, descubro en él la misma pasión, aunque también muchas diferencias culturales, evidentemente. Y no me refiero sólo a las nuevas tecnologías, sino también a otros factores. Por ejemplo, para los periodistas jóvenes cuenta mucho menos la ideología que para mi generación. Están menos marcados por el deseo de tomar partido en lo que explican. Para los periodistas jóvenes, los hechos son los hechos. Y esto no me parece mal. Son más directos, más claros y tal vez más honestos.

Pero usted siempre ha apostado por un periodismo comprometido, incluso con ciertas causas políticas. En algunos casos así ha sido. Por ejemplo, respecto al anticolonialismo, que es una doctrina que abracé

own eye-witness accounts: journalists. They have an important function.

When you meet a young journalist, do you see the same enthusiasm in them? I really like having contact with young people. Yes, I come across the same enthusiasm, and a lot of cultural differences of course. And I’m not just referring to new technologies, but to other factors too. For instance, ideology is much less important to young journalists than it was to my generation. They are less driven by a desire to take sides in what they are saying. To young journalists, facts are facts. And I don’t think that’s a bad thing. They are more direct, clearer and perhaps more honest.

But you’ve always been committed to a journalism that encourages engagement, even with some political causes. This has been true in some cases. For instance, with anticolonialism, which is a doctrine I

“Soy discípulo de Montaigne, Rousseau y Gide, y los tres entran en sí mismos para descubrir a los demás”

mateixa passió, tot i que també moltes diferències culturals, evidentment. I no em refereixo només a les noves tecnologies, sinó també a altres factors. Per exemple, per als periodistes joves compta molt menys la ideologia que per a la meua generació. Estan menys marcats pel desig de prendre partit en el que expliquen. Per als periodistes joves, els fets són fets. I això no em sembla malament. Són més directes, més clars i potser més honestos.

Però vostè sempre ha apostat per un periodisme compromès, fins i tot amb certes causes polítiques. En alguns casos ha sigut així. Per exemple, pel que fa a l’anticolonialisme, que és una doctrina que vaig abraçar des de jove. Ahora, això mai no m’ha impedit reconèixer que la colonització va tenir alguns efectes positius o que els que es consideren víctimes d’aquest sistema no sempre tenen raó. Com a periodista, mai he afirmat que una cosa era blanca quan sabia que era

desde joven. Al mismo tiempo, esto nunca me ha impedido reconocer que la colonización tuvo algunos efectos positivos o que los que se consideran víctimas de este sistema no siempre tienen razón. Como periodista, jamás he afirmado que una cosa era blanca cuando sabía que era negra. Siempre he mantenido cierta distancia. Incluso en relación con la izquierda política. Siempre me he sentido cercano a ella, pero nunca he querido comprometerme de forma ciega.

Es un gran partidario del periodismo en primera persona. ¿Por qué? En algunas ocasiones, resulta útil hablar en primera persona para demostrar que somos testigos de lo que estamos narrando, como si diésemos garantía de ello. No olvide que soy discípulo de Montaigne, Rousseau y Gide, que son tres grandes partidarios de la primera persona. Los tres entran en sí mismos para descubrir a los demás. Es un principio que comparto.

embraced at a young age. Nevertheless, this has never stopped me from acknowledging that colonisation had some positive effects or that those who consider themselves victims of this system are not always right. As a journalist, I have never asserted that something was white when I knew it was black. I have always kept a certain distance, even from the political left. I have always felt close to it, but I have never wanted to commit myself to it blindly.

You’re a great advocate of journalism written in the first person. Why? It’s sometimes helpful to use the first person to show that we are witnesses to what we are talking about, as if we give some kind of guarantee. Remember that I am a follower of Montaigne, Rousseau and Gide, who were three leading advocates of the first person. The three of them look inside themselves in order to discover others. This is a principle I share.

negra. Sempre he mantingut una certa distància. Fins i tot en relació amb l’esquerra política. Sempre m’hi he sentit pròxim, però mai m’hi he volgut comprometre de forma cega.

És un gran partidari del periodisme en primera persona. Per què? En algunes ocasions, és útil parlar en primera persona per demostrar que som testimonis del que estem explicant, com si en donéssim una garantia. No oblidis que sóc deixeble de Montaigne, Rousseau i Gide, que són tres grans partidaris de la primera persona. Tots tres entren en si mateixos per descobrir els altres. És un principi que comparteixo.

Però personalitzar tant els seus articles ha fet que es guanyi molts detractors. Fins i tot l’han acusat de narcisista. He estat objecte de moltes burlas i crítiques, potser per haver-me exposat tant en el que escrivia. Però en aquesta feina s’ha de comptar amb una part impor-

>>

Pero personalizar tanto sus artículos le ha hecho ganar muchos detractores. Incluso lo han acusado de narcisista. He sido objeto de muchas burlas y críticas, tal vez por haberme expuesto tanto en lo que escribía. Pero en esta profesión hay que contar con una parte importante de enemigos. Cuando se tiene cierta personalidad, es normal ganarse un 40% de enemigos, como mínimo. Si un periodista sólo tiene amigos significa que no posee ninguna originalidad. Y este no es mi caso. A lo largo de toda mi carrera, no he provocado más que celos.

Su amigo Milan Kundera le dio este consejo: “Escribe como si te leyesen tus enemigos”. Es curioso que me lo recuerde, porque ayer hablé con él y me lo repitió. ¿Qué pretendía decir con eso? Pues que nunca hay que perder de vista a los enemigos, sea para convencerlos, sea para combatirlos.

>>

“I am a follower of Montaigne, Rousseau and Gide, and the three of them look inside themselves in order to discover others”

>>

<<

tant d'enemics. Quan es té una certa personalitat, és normal guanyar-se un 40% d'enemics, com a mínim. Si un periodista només té amics vol dir que no té cap originalitat. I aquest no és el meu cas. Durant tota la meua carrera, no he provocat res més que gelosia.

El seu amic Milan Kundera li va donar aquest consell: "Escriu com si els teus enemics et llegissin". És curiós que m'ho recordi, perquè ahir vaig parlar-hi i m'ho va tornar a dir. Què volia dir amb això? Doncs que mai no es poden perdre de vista els enemics, ja sigui per convèncer-los o per combatre'ls.

I el principal enemic del periodista és, com juren els tòpics, el poder? El poder és un enemic camuflat. El poder et sedueix, t'adorm, t'anestesia. Fins al punt que algunes vegades sembla que sigui un amic! És aquí on hi ha l'autèntic perill de les relacions entre la premsa i el poder: en no ser un rival declarat, és més difícil de combatre.

<<

¿Y el principal enemigo del periodista es, como juran los tópicos, el poder? El poder es un enemigo camuflado. El poder te seduce, te adormece, te anestesia. ¡Hasta el punto de que algunas veces parece que sea un amigo! Es aquí donde reside el auténtico peligro de las relaciones entre la prensa y el poder: al no ser un rival declarado, es más difícil combatirlo.

¿Qué piensa del mito de la objetividad periodística? Siempre he dicho que la objetividad no existe. Además, se confunde imparcialidad con consenso, que es un término muy peligroso para nuestra profesión. Mire, yo siempre digo que uno de los principales enemigos del periodista debería ser lo que Camus denominaba *L'air du temps*. Por ejemplo, las modas. Ahora mismo, en Francia se ha puesto de moda decir que el Partido Socialista ha muerto. Si nos detenemos cinco minutos y reflexionamos sobre ello, comprendemos que es una

<<

But the fact that you make your articles so personal has won you many detractors. They have even accused you of being a narcissist. I have been mocked and criticised on many occasions, maybe because I have laid myself bare in what I have written. Anyway, in this profession, you're bound to have a number of enemies. When you have a certain kind of personality, it's quite normal for you to win enemies numbering at least 40%. If a journalist only has friends, that means he is devoid of originality. And that isn't my case. Throughout my career, I have provoked nothing but jealousy.

Your friend Milan Kundera gave you this advice: "Write as if your enemies were reading you". It's strange that you should remind me of this, because I spoke to him yesterday and he said it again. What did he mean by this? Well, he meant that you should never lose sight of your enemies, either to convince them or to fight them.

Què en pensa, del mite de l'objectivitat periodística? Sempre he dit que l'objectivitat no existeix. A més, es confon imparcialitat amb consens, que és un terme molt perillós per a la nostra professió. Miri, jo sempre dic que un dels principals enemics del periodista hauria de ser el que Camus anomenava *l'air du temps*. Per exemple, les modes. Ara mateix, a França s'ha posat de moda dir que el Partit Socialista és mort. Si ens aturem cinc minuts i hi reflexionem, entenem que és una afirmació falsa: segueix pesant en la vida política i segueix tenint un electorat potent. Però és difícil resistir-se a aquesta idea quan l'escoltem cada cinc minuts en veu d'intel·lectuals i periodistes. Per resistir-se a les modes, cal tenir una dosi extraordinària de coratge, energia i llibertat. Bé, i també un càrrec, així com la intuïció suficient per saber que el que dicten les modes no és necessàriament cert.

afirmación falsa: sigue pesando en la vida política y sigue teniendo un electorado potente. Pero resulta difícil resistirse a esta idea cuando la oímos cada cinco minutos en voz de intelectuales y periodistas. Para resistirse a las modas, hace falta tener una dosis extraordinaria de coraje, energía y libertad. Bien, y también un cargo, así como la intuición suficiente para saber que lo que dictan las modas no es necesariamente cierto.

¿Cree que los periodistas cuentan con un poder excesivo sobre sus lectores? Cuentan con un poder injusto, porque a veces lo ejercen con poca responsabilidad. Y más aún en París, que es la capital de la denigración desde el tiempo de Balzac. Aquí se destruyen reputaciones a la ligera, se asesina con alegría. Siempre he dicho que la libertad de prensa debería ser igual que las otras libertades: no está exenta de responsabilidades. Como periodista, no puedo ser libre de decir que

And, as the cliché goes, is power the journalist's main enemy? Power is an enemy in disguise. Power seduces you, makes you drowsy, anaesthetises you. To such an extent that it sometimes seems like a friend! This is where the real danger lies in the relationship between the press and power: it is more difficult to fight because it is an undeclared rival.

What do you think about the myth of journalistic objectivity? I have always said that objectivity doesn't exist. What is more, we confuse impartiality with consensus, which is a very dangerous term for our profession. You see, I always say that one of the journalist's main enemies is what Camus called the *air du temps*. For instance, fashions. In France it's now become fashionable to say that the Socialist Party is dead. If we stop to think for a few minutes, we'll see that this is a false assertion: the party continues to have an impact on

Creu que els periodistes tenen un poder excessiu sobre els seus lectors? Tenen un poder injust, perquè de vegades l'exerceixen amb poca responsabilitat. I encara més a París, que és la capital de la denigració des dels temps de Balzac. Aquí es destrueixen reputacions a la lleugera, s'assassina amb alegria. Sempre he dit que la llibertat de premsa hauria de ser igual que les altres llibertats: no està exempta de responsabilitats. Com a periodista, no puc ser lliure de dir que vostè és un assassí si no tinc cap manera de provar-ho. Hi ha moltes estratègies per influir sobre el lector que em semblen excessives. L'ús dels condicionals i l'evocació de rumors hauria de quedar al marge d'una bona pràctica d'aquest poder.

El periodisme tenia més qualitat abans que arribés internet, com es diu sense parar? Jo no he sigut mai un revoltat contra les noves tecnologies. El que sóc és prudent. Vull veure què passarà a mitjà

>>

usted es un asesino si no tengo manera de demostrarlo. Hay muchas estrategias para influir sobre el lector que me parecen excesivas. El uso de los condicionales y la evocación de rumores debería quedar al margen de una buena práctica de ese poder.

¿El periodismo tenía más calidad antes de la llegada de internet, como se dice constantemente? Yo nunca me he rebelado contra las nuevas tecnologías. Lo que soy es prudente. Quiero ver qué pasará a medio plazo. En principio tiendo a pensar que todo eso avanza en la buena dirección, por más que haga peligrar a los medios tal como los conocemos hoy en día. No hay que rechazar los cambios por sistema, sobre todo porque no serán los primeros que afronta el periodismo en su historia.

Camus defendía el periodismo como "información crítica". ¿El principio sigue siendo válido con la multiplicación de fuentes y la ace-

>>

political life and has a strong group of voters. However, it's hard to put up resistance to this idea when we hear it every five minutes from intellectuals and journalists. You need extraordinary amounts of courage, energy and freedom to resist fashions. And a position too, as well as enough intuition to realise that what fashion dictates is not necessarily true.

Do you think that journalists have too much power over their readers? They have an unfair power, because they sometimes wield it with little responsibility. And this is particularly true in Paris, which has been the capital of denigration since the time of Balzac. Here reputations are easily destroyed, murdered with relish. I have always said that the freedom of the press must be the same as other freedoms: it is not absolved of responsibility. As a journalist, I can't be free to say you're a murderer if I have no way of proving it. There

"El poder és un enemic camuflat: et sedueix, t'adorm, t'anestesia"

"El poder es un enemigo camuflado: te seduce, te adormece, te anestesia"

"Power is an enemy in disguise: it seduces you, makes you drowsy, anaesthetises you"

are many strategies to influence readers that seem excessive to me. The use of conditionals and rumour-mongering should remain on the sidelines of the good practice of this power.

Was there better-quality journalism before the arrival of the Internet, as people keep saying? I have never rebelled against new technologies. I'm just cautious. I want to see what will happen in the mid-term. In principle, I tend to think that everything is moving in the right direction, no matter how much it jeopardises the media as we know them today. We shouldn't reject changes systematically, particularly because they won't be the first ones journalism will face in its history.

Camus defended journalism as "critical information". Is this principle still valid in view of the multiplication of sources and the permanent acceleration that goes with the digital age? The critical information

>>

“En París se destruyen reputaciones a la ligera y se asesina con alegría”

“A París es destrúen reputacions a la lleugera i s’assassina amb alegria”

≤≤

termini. En principi tendeixo a pensar que tot això avança en la bona direcció, per molt que faci perillar els mitjans tal com els coneixem avui. No s’han de rebutjar els canvis per sistema, sobretot perquè no seran els primers que afronta el periodisme en la seva història.

Camus defensava el periodisme com a “informació crítica”. El principi encara és vàlid amb la multiplicació de fonts i l’acceleració permanent que acompanyen l’era digital? La informació crítica que recomanava Camus sempre serà un principi vàlid perquè és una lluita permanent que no caducarà mai. El que em sembla evident és que existeix una gran amenaça sobre la premsa escrita. Com li deia, el futur del periodisme tal com el coneixem avui no està assegurat. Però no crec que els diaris en paper arribin a desaparèixer. La meua predicció és que sempre hi haurà un públic –ni que sigui un públic elitista o minoritari– que mantindrà el respecte per l’objecte i que seguirà tenint el desig d’obrir un diari en paper per informar-se. I amb els llibres passarà el mateix.

La professió parla sense parar de deontologia, de pressió del poder, de principis. Però, no creu que la realitat és més prosai-

≤≤

lización permanente que acompañan la era digital? La informació crítica que recomendava Camus sempre serà un principi vàlid porque es una lucha permanente que no caducará nunca. Lo que me parece evidente es que existe una gran amenaza sobre la prensa escrita. Como le decía, el futuro del periodismo tal como lo conocemos actualmente no está asegurado. Pero no creo que los periódicos en papel lleguen a desaparecer. Mi predicción es que siempre habrá un público –ni que sea un público elitista o minoritario– que mantenga el respeto por el objeto y que siga sintiendo el deseo de abrir un periódico en papel para informarse. Y con los libros pasará lo mismo.

La profesión habla sin parar de deontología, de presión del poder, de principios. Pero ¿no cree que la realidad es más prosaica? Es decir, entre los periodistas de hoy en día, ¿no hay más oficinistas que describen teletipos de agencia que grandes reporteros en la

≤≤

Camus advocated will always be a valid principle because it is a permanent struggle that will never be outmoded. It seems clear to me that a major threat hangs over the print media. As I said earlier, the future of journalism as we know it today isn’t guaranteed. But I don’t believe that printed newspapers will disappear. I predict that there will always be readers – albeit elitist or a minority – who will still respect the object, and will continue to want to open a print newspaper to get their information. The same thing will happen with books.

The profession constantly talks about a code of ethics, of the pressure of power, of principles. But don’t you think that the reality is more prosaic? In other words, among today’s journalists, aren’t there more office workers transcribing information from agency teleprinters than great journalists reporting from the front line? Well there’s nothing new about this either; it has always been like this. For half

a century, there were only two weekly news magazines in the western world: *Time* and *Newsweek*. The journalists working for them limited themselves to writing up reports from teleprinters and the articles didn’t have a byline. Curiously enough, today I see that it has become fashionable again to write in the first person, perhaps to distinguish oneself from the register used by agencies, and this has been taken up by all the world’s newspapers. For instance, the reports sent by Roger Cohen from Iran to *The New York Times* are often written in the first person.

In an age of sterile journalism, has the ‘I’ become a kind of added value? I agree with this assertion, although it shouldn’t be made into a rule. I wouldn’t want all journalists to believe that they have the right to use the ‘I’. The first person has to be earned! Anyway, it’s not a case of anything goes. We’re not talking about the ‘I’ used

ca? És a dir, entre els periodistes d’avui, no hi ha més oficinistes que reescriuen teletips d’agència que grans reporters a la línia de foc? Però és que tot això tampoc és una novetat, sinó que ha existit sempre. Durant mig segle, existien només dos setmanaris d’informació per a tot el món occidental: *Time* i *Newsweek*. Els periodistes d’aquests mitjans es limitaven a reescriure teletips i els articles no estaven signats. Curiosament, avui comprovo que torna a posar-se de moda escriure en primera persona, potser per diferenciar-se del registre que fan servir les agències i que després reprenen tots els diaris del món. Per exemple, les cròniques que envia Roger Cohen des de l’Iran per a *The New York Times* sovint estan escrites en primera persona.

En temps de periodisme asèptic, el jo es converteix en una mena de valor afegit? Estic d’acord amb aquesta afirmació, tot i que tampoc cal

línea de fuego? Pero es que todo eso tampoco es ninguna novedad, sino que ha existido siempre. Durante medio siglo existieron sólo dos semanarios de información para todo el mundo occidental: *Time* y *Newsweek*. Los periodistas de estos medios se limitaban a reescribir teletipos y los artículos no iban firmados. Curiosamente, ahora compruebo que vuelve a ponerse de moda escribir en primera persona, tal vez para diferenciarse del registro que utilizan las agencias, y que después lo retoman todos los periódicos del mundo. Por ejemplo, las crónicas que envía Roger Cohen desde Irán para *The New York Times* a menudo están escritas en primera persona.

En tiempos de periodismo aséptico, ¿el yo se convierte en una especie de valor añadido? Estoy de acuerdo con esta afirmación, aunque tampoco hace falta convertirla en la regla. No me gustaría que todos los periodistas creyeran que tienen derecho a utilizar el *yo*. ¡La pri-

on some blogs. For instance, if a journalist goes on at great length about his girlfriend, he’ll risk losing his readers because they find the subject rather uninteresting.

And, to end, would you say that journalism is a profession under threat of extinction, as is feared today? There is some confusion about this debate. The object may be under threat of extinction, but not the transmission of information. The journalist is a mediator, like the runner in the Battle of Marathon, who gives his life to deliver the news. And caretakers, by definition, are another kind of journalist: they tell the residents what’s going on in the block. It’s a well-known fact that journalists have something of the spy about them, something of the informer. We must be clear that this is an eternal transfusion. It may adopt many forms in the future, but it will never disappear. ■

“In Paris reputations are easily destroyed, murdered with relish”

convertir-la en la regla. No m’agradaria que tots els periodistes creguessin que tenen dret a fer servir el *jo*. La primera persona, cal guanyar-se-la! A més, no tot s’hi val. No es tracta del *jo* que fan servir alguns blogs. Si un periodista parla sense parar de la seva xicota, per exemple, correrà el risc que el lector el trobi més aviat poc interessant.

Per acabar, diria que el periodisme és un ofici en extinció, com estem avui? En aquest debat hi ha una certa confusió. El que pot estar en extinció és l’objecte, però no la transmissió d’informació. El periodista és un mediador, com el corredor de la batalla de Marató, que se sacrifica per informar sobre la notícia. I un altre periodista per definició són els porters i porteres: són ells els qui informen els veïns sobre el que passa a l’escala. Ja se sap que el periodista té alguna cosa d’espia, de delator. Cal tenir clar que aquesta transfusió és eterna. Pot adoptar moltes formes en el futur, però no desapareixerà mai. ■

mera persona, hay que ganársela! Además, no todo vale. No se trata del *yo* que utilizan algunos blogs. Si un periodista habla sin parar de su novia, por ejemplo, correrá el riesgo de que el lector más bien lo encuentre poco interesante.

Para terminar, ¿diría que el periodismo es un oficio en extinción, como se teme hoy en día? Existe cierta confusión sobre este debate. Lo que puede estar en extinción es el objeto, pero no la transmisión de información. El periodista es un mediador, como el corredor de la batalla de Maratón, que se sacrifica para informar sobre la noticia. Y otro periodista por definición son los porteros y porteras: son ellos los que informan a los vecinos sobre lo que pasa en la escalera. Ya se sabe que el periodista tiene algo de espía, de delator. Hay que tener claro que esta transfusión es eterna. Puede adoptar muchas formas en el futuro, pero no desaparecerá nunca. ■

Le Nouvel Observateur
tempsreel.nouvelobs.com/index.html

Society of Professional Journalists—Code of Ethics
www.spj.org/ethicscode.asp

International Federation of Journalists
www.ifj.org/es/splash